

**EUROPESE ASSEMBLEE VOOR VEILIGHEID EN DEFENSIE
(ASSEMBLEE VAN DE WEST-EUROPESE UNIE)
Verslag van de 56ste zitting van de Assemblée
Parijs, 2-4 juni 2009**

De 56ste zitting vond plaats onder het Duitse voorzitterschap van de Raad van de WEU, dat aanving op 1 januari 2009. Griekenland zal het voorzitterschap waarnemen vanaf 1 juli 2009.

Tijdens de zitting hebben volgende personen de Assemblée toegesproken :

- Z.E. de heer Clemens von GOETZE, Permanent vertegenwoordiger van Duitsland bij de Raad van de WEU/Politiek en Veiligheidscomité van de EU, vertegenwoordiger van de heer Frank-Walter STEINMEIER, Minister van Buitenlandse Zaken en Vicebondskanselier, het huidige Duitse WEU-voorzitterschap
- De heer Vaclav KLAUS, President van de Tsjechische Republiek, Tsjechisch EU-voorzitterschap
- De heer Jaap DE HOOP SCHEFFER, Secretaris-generaal van de NAVO
- De heer Dimitrios K. KATSODAS, Secretaris-generaal voor Europese Zaken bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Griekenland, vertegenwoordiger van H.E. mevrouw Dora BAKOYIANNI, Minister van Buitenlandse Zaken, Aantredend Grieks WEU-voorzitterschap
- Z.E. de heer Gunnar LUND, Ambassadeur van het Koninkrijk Zweden in Frankrijk, vertegenwoordiger van de heer Carl BILDT, Minister van Buitenlandse Zaken, Aantredend Zweeds EU-voorzitterschap
- Mevrouw Ana TRIŠIĆ BABIĆ, Viceminister van Buitenlandse Zaken van de Republiek Bosnië-Herzegovina

* * * * *

Op de dagorde van deze zitting stonden volgende rapporten :

- Nieuwe samenwerkingsperspectieven op het vlak van buitenlands en veiligheidsbeleid tussen de EU en de Verenigde Staten
- De oorlog in Afghanistan : welke strategie voor Europa?
- Europese pantservoertuigen : lopende programma's
- De Europese veiligheid en het Midden-Oosten (*Informatieprogramma*)
- EVDB : Europese opleiding en het militaire Erasmus-project
- Het EVDB en de toekomst van de westelijke Balkan
- De militaire operaties van de Europese Unie
- De rol van de Europese Unie in de strijd tegen piraterij
- Bewaking van de ruimte

* * * * *

Nieuwe samenwerkingsperspectieven op het vlak van buitenlands en veiligheidsbeleid tussen de EU en de Verenigde Staten (Verslag C/2040 van de heer Jordi Xuclà i Costa : Aanbeveling 835)

De Assemblee meent dat er door de verkiezing van Barack Obama als 44ste President van de Verenigde Staten een nieuwe wind is gaan waaien door de internationale betrekkingen en dat er zich nieuwe perspectieven aanbieden inzake transatlantische samenwerking. Zij roept de EU-Lidstaten op om in te gaan op de mogelijkheden die de administratie van President Obama biedt op het vlak van het buitenlands en veiligheidsbeleid in het raam van de transatlantische betrekkingen.

De Assemblee herinnert eraan dat de nieuwe Amerikaanse prioriteiten vooral gericht zijn op het aanknopen van een constructieve dialoog met Rusland, de terugtrekking van de troepen uit Irak, de noodzaak van een globale aanpak in Afghanistan, de stabilisering van de Balkanregio en de oplossing van het conflict in het Midden-Oosten.

In die context spoort de Assemblee de Europese regeringen aan om het beste te halen uit dit unieke moment in de transatlantische geschiedenis door zich te ontpoppen tot een volwaardige partner waarop de Verenigde Staten kunnen rekenen. In tegenstelling tot de vorige administratie is President Obama een voorstander van de principes van het multilateralisme, hetgeen ook continu verdedigd wordt door Europa. Europa voelt zich dan ook meer dan ooit aangesproken door de nieuwe Amerikaanse strategie.

De Assemblee doet een oproep tot de Europeanen om een gemeenschappelijk politiek antwoord uit te werken inzake de geboden openingen door de President van de Verenigde Staten. Dat antwoord zou blij moeten geven van meer eenheid, van de wil om een groter deel van de verantwoordelijkheid op zich te nemen en van de ambitie om op te treden met meer vastberadenheid. De Assemblee doet tevens de aanbeveling aan de EU-regeringen om sneller een positief gemeenschappelijk antwoord op punt te stellen inzake de vraag van de Verenigde Staten voor de opvang van ex-gevangenen van Guantanamo Bay.

De oorlog in Afghanistan : welke strategie voor Europa? (Verslag C/2036 van de heer Jean-Pierre Kucheida en mevrouw Françoise Hostalier : Aanbeveling 836)

De Assemblee vertrekt van de vaststelling dat het jaar 2009 het “jaar van alle gevaren” is voor Afghanistan : de presidentsverkiezingen van 20 augustus, de heropflakking van de aanvallen van de Taliban en van de onveiligheid in vele streken, het ongeduld van de samenleving om vooruitgang te zien en de indruk van een achteruitgang ten opzichte van de verwachtingen en beloften. Ondanks een verhoging van de militaire middelen en de toename van de operaties, is er sprake van instabiliteit en onveiligheid op vele vlakken. Alle internationale partners zijn er nu van overtuigd dat de oplossing niet alleen militair is, maar dat zij moet steunen op de economische en sociale ontwikkeling van het land.

Met het oog op de noodzaak van een coördinatie van de acties, wenst de Assemblee dat de Europese Staten die in Afghanistan aanwezig zijn, hun militaire *rules of engagement* zouden harmoniseren en dat zij een politieke, economische en veiligheidsstrategie zouden uitwerken in het raam van een Euro-Afghaans partnerschap en de efficiëntie van de economische en sociale hulp aan Afghanistan zouden onderzoeken.

De Assemblee doet tevens de aanbeveling om Pakistan een economisch en politiek partnerschap voor te stellen waarbij een permanente politieke dialoog wordt ingesteld met de vertegenwoordigers van alle nationale, regionale en tribale politieke krachten van het land.

Europese pantservoertuigen : lopende programma's (Verslag C/2034 van de heer Axel Fischer en mevrouw Tuija Nurmi : Aanbeveling 837)

In haar aanbeveling vraagt de Assemblee aan de Lidstaten erop toe te zien dat de Europese industrieën van pantservoertuigen en landmateriaal kunnen blijven rekenen op stabiele langetermijnbestellingen.

Zij roept tevens op om te ijveren voor de opening van de Amerikaanse defensie-uitrustingsmarkt voor Europese producten op basis van wederkerigheid.

De Assemblee is van mening dat Europa werk zou moeten maken van de harmonisatie van haar operationele behoeften en basisstandaarden voor pantservoertuigen en andere militaire uitrusting volgens meetbare doelstellingen en een precieze kalender.

Zij moedigt de Lidstaten aan om ervoor te zorgen dat de gevolgen van de internationale economische crisis geen duurzame ongunstige invloed heeft op de defensie-industrie.

Tevens vraagt zij ervoor te zorgen dat Europa zich blijft inzetten voor de vorming van ingenieurs en technische kaders die nodig zijn voor het behoud en de ontwikkeling van de Europese industriële en technologische basis voor defensie. Tot slot doet de Assemblee de aanbeveling om op nationaal en Europees niveau investeringen aan te moedigen in R&D en in technologische innovatie op burgerlijk en defensievlak voor het behoud van de Europese pluspunten ten opzichte van de internationale concurrentie.

De Europese veiligheid en het Midden-Oosten (*Mondelinge voorstelling van een informatieverlag door mevrouw Josette Durieu*)

Ondanks het feit dat er in het verleden een aantal akkoorden werden gesloten tussen Israël en de Palestijnse overheid - met als recentste voorbeeld Annapolis -, heeft het vredesproces in het Midden-Oosten de laatste tijd geen enkele vooruitgang geboekt. Tal van factoren bemoeilijken het vinden van een snel antwoord op de huidige impasse: de machtsgreep van Hamas in Gaza, de achteruitgang van Fatah in Cisjordanië en de militaire inval door Israël in de Gazastrook, samen met het feit dat de politieke Palestijnse groepen er niet slagen een eenheidsregering te vormen en dat er een nieuwe rechtse regering is aangetreden in Israël.

De verkiezing van Barack Obama als President van de Verenigde Staten en zijn bereidheid om gerichte inspanningen te leveren om de situatie in het Midden-Oosten te behandelen door er het Israëliësch-Palestijns conflict en de nucleaire ambities van Iran bij te betrekken, hebben geleid tot een verdubbeling van de diplomatieke inspanningen om de vrede in de regio te bewerkstelligen. De Amerikaanse President heeft George Mitchell benoemd tot speciale gezant voor het Midden-Oosten en heeft duidelijk gesteld dat hij een globale vrede nastreeft waarbij Syrië en Libanon worden betrokken door het Arabisch vredesinitiatief van 2002. President Obama is voorstander van een tweestaten-oplossing, en zijn administratie heeft bevestigd dat Israël zijn bezettingspolitiek in Cisjordanië moet stopzetten, de "wilde" nederzettingen moet ontmantelen en de Palestijnen meer bewegingsvrijheid moet geven. De Amerikaanse regering meent verder dat de bedreiging die de nucleaire Iraanse ambities voor Israël en de hele regio inhoudt niet als rechtvaardiging mag dienen voor vertraging bij de daadwerkelijke verwezenlijking van een Palestijnse Staat.

Europa blijft verdeeld over het Israëliësch-Palestijns conflict. De UE blijft betalen voor de wederopbouw van de schade veroorzaakt door de Israëliësch militaire actie in de Palestijnse gebieden terwijl zij geen noemenswaardige invloed heeft op de partijen betrokken bij het conflict.

EVDB : Europese opleiding en het militaire Erasmus-project (Verslag C/2041 van de heer Yves Pozzo di Borgo : Resolutie 136)

Gevolg gevend aan het initiatief van het Franse voorzitterschap van de EU en de WEU inzake een militaire Erasmus, is deze resolutie bedoeld als steun aan de uitwerking op vrijwillige basis van een uitwisselingsproject van jonge officieren, op het model van het burgerlijke universitaire “Erasmus-programma”. Bedoeling is aan studenten van militaire academies de mogelijkheid te bieden om een semester van hun cursus in een ander land te gaan volgen en om die periode in hun eigen academie te kunnen valideren.

Volgens de Assemblee is het project gericht op de “basisschakel” in de opbouw van het EVDB, door de “menselijke factor” van de capaciteiten in aanmerking te nemen. Samenwerking over de nationale grenzen heen is immers van wezenlijk belang. Het efficiënt leiden van gemeenschappelijke Europese missies veronderstelt dat het betrokken militair personeel een aantal overtuigingen deelt, bereid is tot een interculturele uitwisseling, op de hoogte is van het buitenlandse militair apparaat en een algemene visie heeft van de vooruitgang van het Europa van de defensie.

In haar resolutie nodigt de Assemblee de nationale parlementen uit om alle gepaste parlementaire opvolgingsprocedures aan te wenden om het Erasmus-project te steunen.

Tevens roept de Assemblee de nationale parlementen op om bij de budgetbesprekingen hun aandacht te richten op de financiering inzake projecten van Europese opleidingen van militair personeel. De huidige context van veralgemeende inkrimping van de inkomsten mag geen belemmering vormen voor langetermijninvesteringen in *human resources* die absoluut noodzakelijk zijn voor de toekomst van het EVDB.

Het EVDB en de toekomst van de westelijke Balkan – Antwoord op het jaarverslag van de Raad (Verslag C/2039 van de heer Pedro Agramunt : Aanbeveling 838)

In haar aanbeveling spreekt de Assemblee zich uit tegen een vroegtijdige terugtrekking van manschappen in de operatie EUFOR Althea in Bosnië-Herzegovina, door een politieke verslechtering in het land en de voortzetting van het geschil met de Servische separatisten in de Republika Srpska.

Zij vraagt de overheden van Servië en van Bosnië-Herzegovina om hun constructieve samenwerking met het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag (het ICTY) voort te zetten.

De Assemblee is tevreden over het feit dat de EULEX-zending in Kosovo, de belangrijkste EVDB-missie die de EU tot nog toe heeft ondernomen, volop operationeel is. Zij vraagt aan de overheden van Servië en Kosovo om ervoor te zorgen dat EULEX haar opdracht zonder verdere belemmeringen kan uitoefenen.

Gelet op situatie in Kosovo die volledig afhankelijk is van de steun van de internationale gemeenschap en op de bilaterale geschillen tussen Griekenland en de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, en tussen Slovenië en Kroatië, meent de Assemblee dat de internationale gemeenschap haar inspanningen in de westelijke Balkan niet mag afzwakken.

Zij vraagt dan ook aan de EU-regeringen om, ondanks de huidige financiële moeilijkheden, de dynamiek te ondersteunen van het integratiebeleid van de westelijke Balkanlanden die tot nu toe gericht is op de bevordering van de veiligheid en stabiliteit in die regio aan de poorten van Europa.

De militaire operaties van de Europese Unie - Antwoord op het jaarlijkse verslag van de Raad (Verslag C/2038 van de heer Andrea Rigoni : Aanbeveling 839)

In haar aanbeveling pleit de Assemblee voor een snelle hervorming van het ATHENA-mechanisme voor de financiering van de militaire EU-crisisbeheersingsoperaties, om ervoor te zorgen dat alle Staten die de beslissing nemen een operatie op te starten er ten minste financieel aan bijdragen.

Volgens de Assemblee dekt het ATHENA-mechanisme slechts een vierde van de kosten van de missies, terwijl drie vierde van hun financiering ten laste is van de Staten die een militaire bijdrage leveren. Het ATHENA-mechanisme, dat tot nu toe werd gebruikt voor drie militaire missies van de EU (EUFOR Althea in Bosnië-Herzegovina, EUFOR DR Congo en EUFOR Tsjad/CAR), werd uitgewerkt omdat het door artikel 28 (3) van het EU-Verdrag niet mogelijk is uitgaven voor operaties met militaire weerslag of op het vlak van defensie te financieren vanuit de communautaire begroting.

In het licht van de ervaring van die zendingen onderstreept de Assemblee de noodzaak om de principes, structuren en mechanismen van de operationele planning, de ontplooiing van strijdkrachten en de bevelvoering van operaties te herzien. Volgens de Assemblee moet de EU de nodige maatregelen treffen om te kunnen beschikken over een permanente en reactieve bevel- en planningscel voor de operaties.

De Assemblee wenst tevens dat voortaan advies wordt gevraagd aan de nationale parlementen alvorens te beslissen over het opstarten van een militaire crisisbeheersingsmissie en dat de nationale parlementen regelmatig worden geïnformeerd over de opvolging ervan.

De rol van de Europese Unie in de strijd tegen de piraterij (Verslag C/2037 van de heren Kurt Bodewig, Aristotelis Pavlidis en Tarmo Kõuts : Aanbeveling 840)

De Assemblee is tevreden over het succes van de Europese marine-operatie (EUNAVFOR Somalië - Atalanta) die een nuttige bijdrage levert in de strijd tegen de piraterij, meer bepaald door het inzetten van patrouille- en begeleidingschepen in de Golf van Aden. Het betreft de eerste maritieme militaire operatie van de EU.

Volgens de Assemblee worden er nog 15 schepen met 200 gijzelaars aan boord vastgehouden langs de Somalische kusten in de Golf van Aden, de tweede drukste vaarroute ter wereld.

In haar aanbeveling roept de Assemblee op tot de goedkeuring van een aantal maatregelen om een rem te zetten op de neerwaartse spiraal van de maritieme piraterij, die een van de belangrijkste bedreigingen geworden is voor de scheepvaart, de wereldhandel en de leveringen in het kader van het Wereldvoedselprogramma bestemd voor Somalië.

De Assemblee somt een reeks maatregelen op zoals :

- de oprichting van een permanente planningsconferentie van alle strijdkrachten betrokken bij de bestrijding van de piraterij in de regio,
- de verbetering van de communicatiesystemen met de derde landen die deelnemen aan operaties,
- het gebruik van de website van het operationele hoofdkwartier in Northwood voor informatie-uitwisseling in reële tijd,
- een aanzienlijke verhoging van het aantal militaire beschermingsploegen aan boord.

Verskillende aanbevelingen hebben rechtstreeks betrekking op Somalië en hebben het meer bepaald over juridische bevoegdheden voor de uitroeiing van de illegale visvangst in de Somalische territoriale wateren, voor de verwezenlijking van de rechtsstaat in dat land en voor de berechting van piraten. Op dat vlak heeft de EU een juridisch akkoord gesloten met Kenia opdat de piraten in dat land voor het gerecht zouden kunnen worden gebracht.

Bewaking van de ruimte (Verslag C/2035 van de heer Edward O'Hara : Aanbeveling 841)

De Assemblee meent dat het ruimtevaartbeleid in zijn geheel een primordiaal onderdeel is van het EVDB : de veiligheid in de ruimte is van essentieel belang voor de Europese veiligheid in het algemeen. Zij is dan ook tevreden over de inspanningen die geleverd worden in het raam van het Europees Ruimtevaartagentschap (ESA) om de EU uit te rusten met een autonoom bewakingssysteem van de ruimte.

Volgens de Assemblee heeft Europa reeds grote stappen gezet voor het bereiken van autonomie op het domein van ruimtevaart. Zo vermeldt zij het wereldwijde systeem voor lokalisatie per satelliet Galileo en de globale monitoring voor milieu en veiligheid GMES als duidelijke bewijzen van de wil van de EU om een sleutelfiguur te zijn op het vlak van ruimtevaart. De Assemblee meent dat Europa een indrukwekkend resultaat kan voorleggen inzake verwezenlijkingen in de ruimtevaartsector.

Haar "achillespees" is de afwezigheid van een autonoom bewakingsnetwerk van de ruimte (*Space Situational Awareness* ofwel SSA) dat nodig is voor de bescherming tegen afval in de ruimte of tegen vijandige aanvallen. Dat gebrek wordt verhuld door het feit dat de Verenigde Staten hun SSA-informatie delen met hun Europese bondgenoten.

De Assemblee is dan ook tevreden over het feit dat de ESA-Raad een voorbereidend programma heeft uitgewerkt in het raam van het Project van de bewaking van de ruimte (SSA). Eens er in het kader van dat project een consensus is bereikt over het gegevensbeheer en -beleid, vraagt de Assemblee erop toe te zien dat de dialoog en de samenwerking met de bondgenoten en partners, meer bepaald met de Verenigde Staten, volledig worden gewaarborgd.

Zij doet tevens de aanbeveling dat de reeds bestaande middelen op nationaal niveau en op ESA-niveau ter beschikking worden gesteld van het programma.

* * * * *

Recente publicaties van het "Institute for Security Studies" (Chaillot Papers)

Nr 115 – Maghreb: vaincre la peur de la démocratie, Luís Martinez, 04/2009

Nr 114 – Negotiating the final status of Kosovo, Marc Weller, 12/2008

Nr 111 – Bush's legacy and America's next foreign policy, M. Zaborowski, 09/2008

Nr 110 – Rethinking Iran: From confrontation to cooperation, C. Bertram, 08/2008

* * * * *